בעזהי"ת

על התורה ועל העבודה

פרשת תולדות

שנת תשפ"ב - גליון תתצ"ח

דברי תורה, חיזוק, שמחה וסיפורי צדיקים

ואלה תולדות יצחק. לפי שאמר "תולדות ישמעאל", אמר "תולדות יצחק" וקראו בשמו, ואחר כך פירש איך נולד, ואיך הוליד. אברהם הוליד את יצחק - כלומר - יצחק תולדתו וזרעו וממלא מקומו, כדכתיב "כי ביצחק יקרא לך זרע", אבל בני הפילגשים לא חשיב תולדותיו: רבי יוסף בכור שור

ואלה תולדות יצחק. תימא לימא אלה ויפסול הראשונים בני קטורה ובני ישמעאל. ושמא שלא רצה לפסול בני ישמעאל מאחר שעשה תשובה: מושב זקנים

א"ר יצחק למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר מה עתר זה מהפך התבואה ממקום למקום כך תפלתן של צדיקים מהפכת מדותיו של הקדוש ברוך הוא ממדת רגזנות למדת רחמנות וכו': תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סד.

ויאמר יעקב וכו' קום נא שבה ואכלה מציידי. והנה רש"י משתדל עצמו לתרץ את כל מאמר יעקב אבינו ולסלק ממנו את האשמה שדיבר חלילה שקר, והמאמר ואכלה מציידי לא תירץ כי גם זאת שקר הי' כי הוא לא צד מאומה ותי' האדמו"ר מסאכטשוב זי"ע כי הכוונה היא שיאכל מציד שצד ורימהו אותו (ע"ד כי ציד בפיו) כי כן מצינו בגבעונים ביהושע ט' כתיב ויקחו האנשים מצידם, ופירש"י שצדו ורימוהו אותו ודו"ק: ספר שיח שרפי קודש

וירח את ריח בגדיו, איתא במדרש (ב"ר פס"ה, וכן בסנהדרין ל"ז ע"א) בריח בוגדיו, שלהיות טוב גם באומות העולם נמצא חסידי אה"ע, וגם באם שיהי' מברך לעשיו, הי' הוא המבורך, רק זה הכח שיש אפילו בבוגדיו למסור נפשו ליתן לקרוע את עצמו, וכמו שאיתא בגמ' על רשעים אשר מסרו נפשם בקדושת ה' וקרעו

בשם כ"ק הגה"ק מוהרש"ב זצוקלה"ה זי"ע מפרשיסחא על הפסוק יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם ואמר בזהל"ק חסידים טוהען זיך פריין מיט גרויס כבוד אפילו ווען זייא זענען געלייגט בייא זיך טוהען זייא אויך זינגען עכל"ק ודפח"ח: ספר שיח שרפי קודש

בשם החי' הרי"ם זצ"ל, עה"פ קהלת עת רקוד בלא למד ובכלם כתיב בלמד וגם כאן הי' צריך לכתוב עת לרקוד ואמר בזה"ל עת רקוד ס'טאנצט זיך אליינט, והבן: ספר שיח שרפי קודש

בשם הה"ק ה"ר לייבוש מאפעלי זי"ע, ישמח לב מבקשי ד', בכל הדברים ומציאות אין לאדם שמחה רק לאחר שמוצא המציאה, אבל בשעת בקשה וחיפוש אין לו שמחה, אבל במבקשי ד' יש להם שמחה תיכף בשעה שמבקשים, והבן: ספר שיח שרפי קודש

שבעת ימי המשתה הוא יו"ט להחתן וניתן לו מתנה זו מן השמים והנותן בעין יפה הוא נותן (ב"ב דע"א) ונותן לו את הדרך שיוכל לבוא להשמחה, וגם המשתדלים עם החתן יש להם שייכות וחלק בהשמחה, והבן: (החי' הרי"ם) : ספר שיח שרפי קודש

מה שנוהגין שהחתן עולה לתורה בשבת קודם החתונה, ובשעה שעולה לתורה מטילין עליו אגוזים ושקדים כנהוג. הטעם כי אדם שנושא אשה מקבל עליו עול פרנסה כמ"ש חז"ל (קידושין דכ"ט ע"ב) רחיים על צוארו, ותנינן במס' אבות פ"ג מי שמקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. א"כ מראין לו בעת עליית התורה, באם שיקבל עליו עול תורה. יזמין לו השי"ת פרנסתו בניקל כמו האגוזים ושקדים שגדילין מעצמן. ופעם אחרת שמעתי כענין מאמר חז"ל עירובין (דכ"ב) מי שלימו קרמא באגמי, והבן: (החי' הרי"ם):

א"ע, (עיין במדרש הנ"ל) הריח הזה הי' מריח את יצחק וזה הוא הכח של יעקב וזהו ראוי שיטיב את יצחק, וזה שאמר ראה ריח בני כריח השדה, ומפ' רש"י ז"ל ע"ד קבלה חקל תפוחין, והוא כמו שאיתא בגמ' שבת (פ"ח ע"א) מה התפוח הזה פריו קודם לעליו כמו כן קדמו נעשה לנשמע וזהו הכח אשר יש לישראל למסור נפשם בנעשה בלא נשמע, וזהו מריח אשר היטב מלפניו: ספר שיח שרפי קודש

ועל כן אמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' (הוי"ה) הוא תורה שבכתב, בחינת שדה הנזרע כדי שתוציא פרי קודש, אכן ויתן לך אלקי"ם, היינו ע"י תורה שבעל פה יהיה ויתן ויחזור ויתן מטל השמים ומשמני הארץ וגו', כאמור ששכר תורה שבעל פה מגיע לנו גם בעולם הזה: ספר קדושת יום טוב

ויתן לך יתן ויחזור ויתן לך יתן לך ברכות ויתן לך כיבושיהון יתן לך שלך ויתן לך של אביך יתן לך שלך ויתן לך של אחיך רבי אחא אמר יתן לך ויתן לך אלקותא אימתי לכשתצטרך לה הה"ד (שופטים ט"ו) ויאמר ה' אלקים זכרני נא וחזקני נא אמר לפניו רבון העולמים הוי זוכר לי אותה הברכה שברכני אבא יתן לך ויתן לך אלקותא מטל השמים זה המן שנאמר (שמות ט"ז) ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ומשמני הארץ זה הבאר שהיתה מעלה להם מיני דגים שמנים יותר מדאי ומשמני הארץ אלו הקרבנות כדכתיב (תהלים ס"ו) עולות מחים אעלה לך ורב דגן אלו הבחורים דכתיב (זכריה ט') כי מה טובו ומה יפיו דגן בחורים ותירוש אלו הבתולות דכתיב (שם) ותירוש ינובב בתולות ד"א מטל השמים זו ציון שנאמר (תהלים קל"ב) כטל חרמון שיורד על הררי ציון ומשמני הארץ אלו הקרבנות דגן אלו הבכורים תירוש אלו הנסכים וכו': מדרש רבה

המשך בצד ב'

על התורה ועל העבודה

ד"א מטל השמים זו מקרא ומשמני הארץ זו משנה דגן זו תלמוד תירוש זה אגדה: וכו': מדרש רבה בראשית - פרשה ס"ו פסקה ג'

וגם זה מרומז ויתן ויחזור ויתן רצה לומר שבכל יום ויום יכולים בני ישראל לחדש השפעות טובות מה שאין כן לעשו לא אמר ויתן רק משמני הארץ יהיה מושבך וגו' היינו שלא ברכו רק יהיה מושבך רצה לומר מה שנגזר עליו אמנם לא יוכל לשנות מאומה ודו"ק: ספר מאור ושמש

ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ וגו', ובמדרש (רבתי פס"ו סי' ב') לך בזכותך ובך הדבר תלוי, שמעתי ממורי זלה"ה פירוש הש"ס (ברכות די"ז ע"ב) שיצאה בת קול כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, דרצה לומר בשבי"ל דהיינו שהוא עשה צינור ושבי"ל להמשיך לכל העולם, וזהו שאמרו בשבי"ל חנינא בני, ודפח"ח: (צפנת פענח לפ' תרומה דצ"ד ע"א): ספר בעל שם טוב על התורה

הריב"ש ז"ל אמר פירוש הגמרא יצאה בת קול ואמרה כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, דהצדיק הוא כמו שביל וצינור הממשיך נוזלים, כן הוא על ידי מעשיו הקדושים ממשיך השפעות טובות לעולם, וכמו שהצינור אינו נהנה במה שעובר עליו, כן הצדיק אין רצונו וחפצו כי אם להשפיע לכל באי העולם, וזהו הבת קול כל העולם ניזון בשבי"ל, פירוש, בצינור שעושה חנינא בני, והוא כמו השבי, והצינור שאין חפץ בטובת עצמו, ומסתפק במועט ודי לו בקב חרובין וכו' ודפח"ח: (עבודת ישראל בליקוטים ד"ה ר' חנינא בני. ועיין לקמן פ' עקב אות ס"ה): ספר בעל שם טוב על התורה

וכן הוא בשבת קודש שנותן ברכה לימי המעשה שנוכל להכין בהם הדרך לקבל השבת הבא. וז"ש במדרש ויתן ויחזור ויתן שמתנה זו עצמה אין לה הפסק. שנותנת הכנה להבא לאדם לילך ממדריגה למדריגה. והשבת מברך לימי המעשה לקבל אח"כ השבת הבא וכן לעולם. [ואולי זה סמך למנהגן של ישראל לומר במוצש"ק פ' ויתן לך כמ"ש]: ספר שפת אמת - שנת תרמ"ט

וישטום עשו את יעקב. הר"ר בונים מפרישסחא זצ"ל הקשה למה אנו מגנים את עשו וכועסים עליו על שהי' רשע ורע בעיני ד'. הלא זה לטובתינו. ומה אם כשהי' רשע כל כך טוב לו ויכול לעמוד לנגדינו להרע לנו. וכש"כ כמה הי' יכול להריע לנו בהיותו טוב וצדיק הלא הי' בולע ועשה חלילה כלה בשונאי ישראל. ותירץ דאם הי' טוב הלא הי' נכנע תחת יעקב. ולא הי' רוצה להריע לנו כלל. והיו כלם אחד: ספר שיח שרפי קודש

אם יעקב ועשו. וברש"י איני יודע מה מלמדנו. אחד הי' שואל את אדמו"ר החי' הרי"מ זצללה"ה מה הוא הפי' שרש"י ז"ל מפרש איני יודע מה מלמדנו, והי' משיב לו בזה"ל שבכל מקום הי' יודע וכאן שלא הי' יודע אומר שאינו יודע ומי יתן שאנחנו יהי' יודעין דבר אחד מדברי תורה, ובאמת דבר אחד מדברי תורה יכול לזקוף את האדם וכל ישראל וכל העולם: ספר שיח שרפי קודש

הפטורה

כי שפתי כהן - עליהם מוטל לשמור דעת למה שהרי תורה יבקשו מפיה שכבר דבר זה מסור להם יורו משפטיך ליעקב (דברים ל"ג). **כי מלאך** - שלוחו של הקב"ה כמלאכי השרת לשרת לפניו וליכנס לפנים במחיצתו: רש"י מלאכי פרק ב' פסוק ז'

ברכת מזל טוב - שבת שמזמרים לחתן
ה"ה הבה"ח אלטער גרשון חנוך הענין אהרון נ"ו

עוד יש במדרש (שם) ויתן לך האלקים וגו' שיתן לך אלקותו, ועיין במתנות כהונה. ונראה לי על דרך צדיק מושל יראת אלקים (שמואל ב' כ"ג, ג'), מי מושל בי צדיק, שהקב"ה גוזר גזירה וצדיק מבטלה (מועד קטן ט"ז ע"ב), וזה יתן לך אלקותו שיהיה אלקותו יתברך שמו נמסר ביד הצדיק, וקל להבין: ספר מאור ושמש

ולפי"ז יובן הא דאומה"ע מונין לחמה וישראל ללבנה, כי כל אחד מונה לפי דוגמתו, אומה"ע שניתנה להן מציאות נפרדת בסדר הטבע הוא כדמיון החמה, וכמו שהגיד הרה"ק ר' יצחק זצללה"ה מווארקא במאמרם ז"ל (יומא ע"ה.) קילל את הנחש מזונותיו עמו, ולכאורה מה קללה היא זו, והגיד שזהו מפני שעשהו נפרד וניתנו לו מזונותיו בכל מקום שהוא הכל כדי שלא יבוא לשאת עיניו השמימה, כי צורת כל הנבראים שיחסר להם די צרכם כדי שישאו עיניהם לשמים, ונדחה הנחש מזה, וכדמיון זה היא מציאות אומה"ע נפרד ונדחה מאת פני ה', אבל ישראל הם כדמיון הלבנה כנ"ל ע"כ מונין ללבנה: ספר שם משמואל - פרשת ויקרא - וחודש שנת תרע"ד

ויעקבני. אין עצה אחרת אלא ברמאות וכן איתא בזוה"ק, ובזוה"ק איתא אופן הרמאות ביופי, ואמר החי' הרי"מ זצ"ל שעצם של תחי' נקרא רמאה שמרמה שנדמה שאוכל בשוה עם כל האברים והוא מרמה שאינה נהנה כלל, והי' אומר בשם הזוה"ק למה הוצרך דוקא ברמאות משום שעומד ואינו מניח רק באם שהוא מרמה אותו בשלו הוא נמלך אחר זה ואז יכול לדחות אותו, והשביח שהוא סברה טובה: ספר שיח שרפי קודש

א גוטין שבת קודש

יוצא לאור ע"י מכון בית צדיקים - שידלוב סטאשוב
A project of Cong. Tiferes Zvi - CHIZUK@PROTONMAIL.COM
לקבל הגליון, בלה"ק ובענגליש "באר היטב", ושיעורים באידיש או ענגליש, וכן להקדיש גליון לזכות, לרפו"ש, לע"נ או לזכות את הרבים - אחב"י באלפי מקומות בעולם קע"ה כ"י, נא להתקשר להנ"ל, ידידכם נפתלי הירצל גאנצווייג
Contact us to dedicate etc. received by thousands globally! In Loshon Hakodesh & English, worldwide & send in your friend's addresses to receive a.s.a.p. #893

לע"נ זקני ר' אהרן שו"ב ב"ר שמואל נטע זצ"ל לעווין
נלב"ע כ"ה חשון תרע"ט - תנצב"ה - מנו"כ בביה"ח מקיסראק
של ביהמ"ד הגדול ד'פיטסבורג פענסילוואניא ארה"ב

לזכר נשמות הקדושים והטהורים קהילה קדישא דעיר סטאשוב - פולין
רבנן ותלמידהון אנשים נשים וטף שנהרגו על קידוש השם כ"ח מרחשון תש"ג הי"ד

בס"ד יצא לאור מחדש ספרי "אוסף הגליונות על התורה ועל העבודה" ד' חלקים,
{שנת תשס"ט, תש"ע, תשע"ה, תשע"ח}, וספר "באר היטב" מכמה שנים

בס"ד יצא לאור מחדש ספר "דברי תורה באר היטב תש"פ ושנים קדומים"
The new Sefer "Divrei Torah Baer Heitev 5780 and Previous Years" [English] is now in print.